

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
ЦЕНТР НЕПЕРЕРВНОЇ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
Людмила СТЕПАНЕНКО
«30» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**БІБЛІОТЕКИ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ УКРАЇНИ**

**Програма підвищення кваліфікації керівників та спеціалістів закладів
культури**

Форма навчання	<u>денна, заочна</u>
Навчальний рік	<u>2023/2024</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>2.5/75</u>
Мова викладання, навчання й оцінювання	<u>українська</u>
Форма підсумкового контролю	<u>залік</u>

Розробники: Пашкова Валентина Степанівна, Шевченко Ірина Олександрівна

Пролонгація за рішенням науково-методичної ради НАКККіМ

Розробники:

ПАШКОВА Валентина Степанівна, доктор історичних наук, доцент;

ШЕВЧЕНКО Ірина Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент

ПОГОДЖЕНО

Директорка Центру неперервної
культурно-мистецької освіти
кандидат педагогічних наук, доцент

Ірина ШЕВЧЕНКО

СХВАЛЕНО

В.о. зав. кафедри арт-менеджменту
та івент технологій,
доктор наук з соціальних комунікацій,
професор, академік ГО "Національна
академія наук вищої освіти України",
член спілки документознавців України

Вікторія ДОБРОВОЛЬСЬКА

Протокол № 1 від « 28 » серпня 2023 р.

Схвалено науково-методичною радою Академії

Протокол від «28» серпня 2023 р. № 6

Голова науково-методичної ради Людмила СТЕПАНЕНКО

1. Анотація (опис) навчальної програми (у т. ч. міждисциплінарні зв'язки).

Програму підвищення кваліфікації працівників бібліотек “Бібліотеки у системі забезпечення євроінтеграційних процесів України” присвячено актуальній темі, що пов'язана з необхідністю залучення бібліотек до євроінтеграційних процесів.

Новий етап у розвитку європейсько-українських договірних відносин, який розпочався з моменту підписання Угоди про Асоціацію у 2014 р., і набув актуальності після отримання Україною статусу кандидата на вступ до ЄС (червень 2022 року) вимагає підвищення рівня поінформованості всіх членів суспільства з питань європейської інтеграції України. Бібліотеки здатні сприяти формуванню об'єктивних мотивацій населення через розуміння практичних переваг співпраці з ЄС. Бібліотеки мають стати майданчиками для поширення в суспільстві об'єктивної інформації з метою сприяння формуванню кожним громадянином власних висновків щодо співпраці України з ЄС. Подальший рух України до членства в ЄС потребує розвитку мережі центрів європейської інформації по всій країні, їхньої доступності для громадян у всіх куточках держави. Бібліотеки покликані задовольнити зростаючу потребу громадян в інформації про ЄС та євроінтеграцію.

У процесі підвищення кваліфікації передбачається ознайомлення слухачів з методикою створення пунктів європейської інформації в бібліотеках. Під час підвищення кваліфікації за програмою працівники бібліотек визначатимуть функції та задачі бібліотечних установ з надання доступу до інформації, практично досліджуватимуть форми роботи, спрямовані на інформування користувачів бібліотеки та місцевих громад в цілому про ЄС та програми для України як країни кандидата. Передбачено вивчення досвіду роботи центрів європейської інформації в Україні та в зарубіжних країнах, який можна запроваджувати у бібліотеках. На практичних заняттях слухачі вивчатимуть репертуар та контент інформаційних ресурсів, що будуть корисними у практичній роботі з інформування місцевих громад щодо діяльності ЄС та виконання Україною завдань для набуття членства в ЄС.

Знання, отримані під час підвищення кваліфікації за тематикою «Бібліотеки у системі забезпечення євроінтеграційних процесів України» дозволять працівникам бібліотек впроваджувати інновації, активно застосовувати інформаційні технології, сприяти поінформованості громадян щодо європейської перспективи України, тим самим долучатися до реалізації державної політики. Освоєння програми сприятиме формуванню навичок науково-практичної діяльності слухачів бібліотечних категорій, формуванню основ науково-методологічного підходу до організації бібліотечного обслуговування користувачів в умовах інформаційного суспільства. Програма має

міждисциплінарний характер і сталі зв'язки з іншими предметними сферами, що пов'язані з соціальними комунікаціям.

Міждисциплінарні зв'язки: програма ґрунтується на знаннях, спільних для комплексів бібліотекознавчих, бібліографознавчих, документознавчих дисциплін, інформаційних та гуманітарних наук.

2. Мета програми – формування у слухачів знань про форми і методи бібліотечної роботи, спрямованої на інформаційне забезпечення з питань євроінтеграції, створення пунктів європейської інформації в бібліотеках.

3. Завдання програми:

- ознайомитися з євроінтеграційними процесами в Україні та програмами вступу до ЄС;
- дослідити досвід діяльності центрів європейської інформації у бібліотеках України і світу;
- оволодіти методикою створення інформаційних центрів європейської інформації у бібліотеці та методами управління його діяльністю;
- ознайомитися з інноваціями, що пов'язані з сучасними формами бібліотечної роботи;

Програма забезпечує набуття таких компетентностей:

інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні завдання і проблеми, що пов'язані з організацією нового напрямку роботи бібліотеки;

загальні: здатність до системного аналізу через наукове сприйняття і критичне осмислення нових знань, формування технологічних та комунікативних компетентностей; здатність до саморозвитку та самовдосконалення впродовж життя;

фахові: здатність до оволодіння знаннями в галузі інформаційних та соціальних комунікацій, бібліотечних технологій та дотичних до них міждисциплінарних напрямках, зокрема бібліотекознавства, джерелознавства; здатність до креативного синтезу нових ідей, спроможних урізноманітнити форми інформаційно-бібліографічного обслуговування; здатність глибоко розуміти закономірності розвитку бібліотечної справи та аналізувати сучасний стан і тенденції трансформації принципів і методів бібліотечного обслуговування користувачів різних категорій, спроможність адаптивно застосовувати кращий світовий та національний досвід.

Загальний обсяг дисципліни – 75 годин. Форма контролю – залік.

4. Попередні вимоги до опанування навчальної програми.

Знання: понятійний та термінологічний апарат з бібліотекознавства, джерелознавства, соціальних комунікацій, інформатики; основні напрями роботи бібліотеки з обслуговування користувачів; знання принципів доступності інформації у демократичному суспільстві.

Уміння: аналізувати теоретичні і практичні проблеми сучасного бібліотекознавства; характеризувати основні напрями розвитку бібліотечних інновацій; аналітично мислити та вміти оцінювати інформаційні потоки і

джерела інформації; кваліфіковано відображати власні практичні результати у відповідних теоретично-практичних формах.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1	Знати процеси, що відбуваються в сучасній бібліотечній справі України та світі; знати форми і методи просування інформації про переваги євроінтеграції, політику вступу України до ЄС та роль бібліотек у її реалізації;	Лекції, семінарські заняття, самостійна робота з джерелами та інформаційними ресурсами	Оцінювання на семінарських заняттях, залік	50%
2	Вміти аналізувати інформацію щодо процесів та соціокультурних пріоритетів в ЄС; подій, що стосуються євроінтеграції України та інформаційної політики України; оцінювати друковані та мережеві інформаційні ресурси про Європейський союз, їхній зміст та особливості використання у процесі бібліотечного обслуговування користувачів; визначити шляхи застосування бібліотечних інновацій та інноваційних методів бібліотечної роботи;	Лекції, семінарські заняття, самостійна робота з джерелами та інформаційними ресурсами	Оцінювання на практичних заняттях, залік	20%
3	Бути здатним до застосування методів організації роботи центрів європейської інформації у бібліотеках; підходів до визначення місії, цілі та завдань ЦЄІ; вміти використовувати проекти, програми, гранти, що можуть бути залучені для виконання місії та завдань пунктів європейської інформації	Лекції, практичні роботи, самостійна робота з джерелами та інформаційними ресурсами	Оцінювання на практичних заняттях	10%
4	Набути здатність до швидкого пошуку інформації та вміння навчати користувачів основам	Лекції, практичні роботи, самостійна робота	Оцінювання на практичних заняттях	20%

інформаційного пошуку з питань політики, культури, економіки, соціального устрою у європейських країнах..	інформаційними ресурсами		
---	--------------------------	--	--

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації)

7. Схема формування оцінки (згідно п.7 «Положення про організацію освітнього процесу в НАКККіМ» від 30 серпня 2022 р.).

7.1 Форми оцінювання слухачів:

- **поточне оцінювання:**

1. Оцінювання роботи під час практичного заняття з теми 2: -25 балів*/ 15 балів.

2. Оцінювання роботи під час семінарського заняття з теми 3: -25 балів/ 15 балів.

3. Оцінювання роботи під час практичного заняття з теми 4: -25 балів/ 15 балів.

4. Оцінювання роботи під час практичного заняття з теми 6: -25 балів/ 15 балів.

* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- **підсумкове оцінювання:** залік.

7.2 Організація оцінювання:

Контроль за якістю навчання слухача здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів формують бали, отримані з усіх тем, змістових розділів (бали, отримані за контрольні роботи, презентації тощо; бали, отримані за виконання самостійних завдань; бали, отримані за роботу на семінарських заняттях (практичних заняттях), а також бали, що отримані за підсумкову роботу (залік).

У випадку відсутності слухача з поважних причин відпрацювання та перездачі контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу у НАКККіМ» від 30 серпня 2022 р.

Залік виставляється за результатами роботи впродовж навчання за програмою. Слухач, який набрав суму залікових балів (60) має право отримати підсумкову оцінку за диференційований залік за результатами контролю. Слухачі, які набрали протягом семестру менше 60 балів обов'язково складають залік.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Оцінка за шкалою НАКККіМ (бали)	Оцінка за чотирибальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	Відмінно	A
82-89	Добре	B

74-81		С
64-73	Задовільно	Д
60-63		Е
35-59	Незадовільно	FX
1-34		F

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

для підвищення кваліфікації працівників бібліотек

«Бібліотеки у системі забезпечення євроінтеграційних процесів України»

№ з/п теми	Назва теми	Навчальна робота			Вид підсумкового контролю
		Усього годин (кредитів)	Години		
			Лекції	Практичні заняття	
1	Євроінтеграційних рух України та завдання бібліотек	6	2	4	Самоконтроль
2	Центри європейської інформації у бібліотеках: зарубіжний та український досвід	14	6	8	Письмова відповідь
3	Методика створення пунктів європейської інформації у бібліотеках	12	4	8	Письмова відповідь
4	Інформаційні ресурси пунктів європейської інформації у бібліотеках	16	4	12	Письмова відповідь
5	Організація обслуговування користувачів бібліотеки у пункті європейської інформації	14	4	10	Самоконтроль
6	Управління діяльністю пункту європейської інформації у бібліотеці	10	4	6	Письмова відповідь
	Консультація, залік	3			
Усього за програмою		75 (2,5)	24	46	

Загальний обсяг 75 год., в тому:

Лекцій – 24 год.

Практичні – 46 год.

Консультація, залік – 3 год

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧІВ

Самостійна робота слухачів є одним з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від занять. Упровадження в практику навчальної програми різноманітних форм самостійної роботи активно сприяє модернізації навчального процесу шляхом подолання протиріч між трансляцією знань і їх засвоєнням у взаємозв'язку теорії та практики.

Головною метою самостійної роботи є закріплення, розширення та поглиблення набутих у процесі роботи знань, умінь і навичок, а також самостійне вивчення та засвоєння нового матеріалу.

Самостійна робота слухачів за програмою «Бібліотеки у системі забезпечення євроінтеграційних процесів в Україні» передбачена до кожної теми курсу, зміст якої полягає в таких положеннях:

- самостійне вивчення теоретичних тем;
- самостійна робота із джерелами з метою кращого засвоєння програмного матеріалу;
- підготовка наукових повідомлень, інформаційних довідок;
- підготовка вибіркового дослідного завдання на базі критичного огляду наукових публікацій, розроблення пропозицій щодо вирішення актуальних проблем або прогнозів за обраною тематикою.

Одним із видів самостійної роботи є опрацювання матеріалу, визначення головного в змісті лекції, засвоєння її основних моментів. Для систематизації отриманих знань з дисципліни до кожної наступної теми слід ретельно готуватись: систематично опрацьовувати матеріал попередньої лекції та рекомендовану літературу, повторювати пройдений матеріал. Основні види самостійної роботи слухачів з дисципліни: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; самоконтроль рівня засвоєння програмного матеріалу; написання відповідей.

Завдання для самостійної роботи з Темі 1.

1. Завантажте презентацію про проект Української бібліотечної асоціації «Все про Європу: читай, слухай, дізнавайся в пунктах європейської інформації в бібліотеках» та познайомтесь з її змістом.
2. Складіть письмову відповідь на наступні питання: Чи є Ваша бібліотека учасником проекту УБА? Якщо так, то які завдання за проектом визначалися, які переваги участі у проекті бібліотека отримає? Якщо ні, то як плануєте Ви особисто розвивати у своїй бібліотеці цей напрям діяльності?
3. Обговоріть написане Вами з колегами у своїй бібліотеці.
4. Оформіть Вашу письмову відповідь та результати обговорення у вигляді публікації та розмістіть її на сайті Вашої бібліотеки чи у місцевій газеті (іншому місцевому ЗМІ).

Завдання для самостійної роботи з Темі 2.

1. Знайдіть в Інтернеті інформацію про центри Europe Direct у європейських країнах, ознайомтеся з нею та створіть собі каталог корисних ресурсів.

2. Перегляньте відео, створене словацьким Europe Direct https://www.youtube.com/watch?v=A6csMnn_fUo та обговоріть з колегами можливості його використання у Вашій бібліотеці.

Завдання для самостійної роботи з Теми 3.

Проаналізуйте можливості для створення центру (пункту) європейської інформації у вашій бібліотеці, використовуючи SWOT аналіз за поданої схемою:

SWOT МАТРИЦЯ		
SWOT МАТРИЦЯ	СИЛЬНІ СТОРОНИ S Перелік сильних сторін	СЛАБКІ СТОРОНИ W Перелік слабких сторін
МОЖЛИВОСТІ O Перелік можливостей	S-O Використайте сильні сторони, щоб скористатися перевагами можливостей	W-O Подолайте слабкі сторони використовуючи переваги можливостей
ЗАГРОЗИ T Перелік загроз	S-T Використовуйте сильні сторони, щоб уникнути/знешкодити вплив загроз	W-T Ризик. Необхідний сценарій для зменшення чутливості впливу загроз і мінімізації слабких сторін

Завдання для самостійної роботи з Теми 4.

1. Ознайомтеся з досвідом роботи бібліотек, дослідивши публікації на <https://www.facebook.com/about.eu.in.library>
2. Складіть орієнтовний план використання кращих практик у власній бібліотеці.

Завдання для самостійної роботи з Теми 5.

1. Розробіть пропозиції щодо участі бібліотеки у програмі заходів з проведення Дня Європи у Вашому місті на наступний рік.
2. Обговоріть з колегами питання поліпшення обслуговування у Вашій бібліотеці людей з особливими потребами, удосконалення можливостей доступу до бібліотеки та комунікативних навичок бібліотекарів. Складіть перелік проблемних питань стосовно доступності (фізичної та інтелектуальної) до інформації про ЄС, що потребують вирішення, та запропонуйте шляхи їх розв'язання.
3. Знайдіть на сайті Міністерства культури України текст української версії Білої книги з міжкультурного діалогу «Жити разом у рівності й гідності» та ознайомтеся з її змістом (<http://mincult.kmu.gov.ua>). Влаштуйте обговорення ролі бібліотек як майданчиків міжкультурного діалогу задля подолання етнічних, релігійних, мовних і національних бар'єрів, досягнення суспільної злагоди й запобігання конфліктів. Запропонуйте для різних аудиторій провести обговорення явищ культурного розмаїття, якими живе Європа - плюралізму, толерантності, міжкультурного діалогу, само ідентифікації в багатокультурному середовищі.

Завдання для самостійної роботи з Теми 6.

1. Розробіть проект інформаційної листівки (буклету, флаєру) про створення у Вашій бібліотеці центру європейської інформації. Передбачте звернення до користувачів бібліотеки зокрема та членів громади загалом, обґрунтуйте доцільність відвідання бібліотеки та переваги отримання інформації про ЄС у бібліотеці.

2. Запропонуйте раціональний дизайн та оформлення інформаційної листівки (буклету, флаєру).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Використання методів навчання в процесі викладання навчальної дисципліни «Бібліотеки у системі забезпечення євроінтеграційних процесів України» зумовлено пізнавальним і виховним значенням цієї дисципліни та її місцем в системі підвищення кваліфікації фахівців, а також метою і завданнями її вивчення. У процесі викладання навчальної дисципліни доцільно використовувати різні методи навчання, інформаційно-рецептивний, метод проблемного викладу, дослідницький метод, практичні методи (різні види вправ, тренувальне тестування), інноваційне планування.

Список друкованих джерел про ЄС та євро інтеграційні процеси в Україні

1. Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України : матеріали XIX наук.-практ. конф. 16 червня 2022 р., м. Дніпро / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. – Дніпро: НТУ ДП, 2022. – 151 с.- Режим доступу: https://palsg.nmu.org.ua/ua/Sci/konf/Material_conference_16_06_2022.pdf

2. Довідник з Європейської інтеграції / М-во освіти і науки, молоді та спорту України ; ред. О. Б. Чернеги. - Львів : Магнолія 2006, 2012, 2015. - 382 с. - (Сер. "Вища освіта в Україні").

3. Європейський Союз: навч. посіб. / [А. О. Бояр (кер. авт. кол.), Н. П. Карпчук, Н. І. Романюк та ін.] ; за ред. А. О. Бояра, С. В. Федонюка. Київ: ФОП Маслаков, 2020. 600 с.

4. Мальська, М.П. Основи європейської інтеграції : підручник / Марта Мальська, Наталія Антонюк ; Львівський націонал. ун-т ім. І. Франка. - К. : Центр учбової літератури, 2015. - 319,[1] с.

5. Україна – кандидат в ЄС: які законодавчі зміни слід очікувати.- Режим доступу: https://jurliga.ligazakon.net/news/212345_ukrana--kandidat-v-s-yak-zakonodavch-zmni-sld-ochkuvati

6. Що означає статус кандидата на членство в ЄС: роз'яснення експертів.- Режим доступу: <https://intent.press/publications/politics/2022/sho-oznachaye-status-kandidata-na-chlenstvo-v-yes-rozyasnennya-ekspertiv/>